

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14808/2022
01.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Станоје Пантелић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Драган Смиљанић адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 985/22 од 02.06.2022. године, у седници већа одржаној дана 01.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 985/22 од 02.06.2022. године – дела става првог изреке, којим је потврђена пресуда Вишег суда у Шапцу П 17/2021 од 07.02.2022. године у ставу првом, трећем, четвртном и петом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 985/22 од 02.06.2022. године – дела става првог изреке, којим је потврђен став други изреке пресуде Вишег суда у Шапцу П 17/2021 од 07.02.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Шапцу П 17/2021 од 07.02.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужени да му по основу неоснованог обogaћења исплати износ од 145.731,45 евра са законском затезном каматом од 31.07.2015. године па до исплате, све у динарској противвредности по најповољнијем курсу на дан исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом по основу стицања без основа исплати износ од 2.804,24 евра са законском затезном каматом од 22.06.2015. године па до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 816.500,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка на терет тужиоца, преко износа досуђеног ставом трећим изреке а до траженог износа од 1.162.500,00 динара,

као неоснован. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка на терет туженог, као неоснован.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 985/22 од 02.06.2022. године ставом првим изреке, одбијене су жалбе странака и потврђена пресуда Вишег суда у Шапцу П 17/2021 од 07.02.2022. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду жалбених трошкова.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија тужиоца делимично неоснована, а делимично недозвољена.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, отац тужиоца водио је књиге за фирму туженог. Када је фирма, 2008. године запала у финансијске проблеме, тужени и отац тужиоца су се договорили да тужени прода тужиочевом оцу два стана у згради коју је градила његова фирма, у Београду, улици ..., и то станове број 8 и 9 за укупну цену од 54.000 евра. Отац тужиоца је договор прихватио, па је у више рата исплатио туженом укупну цену од 54.000 евра, с тим да је последња уплата извршена 2008. године. Између уписаних власника парцеле на којој се зидала зграда, (коју су туженом дали ради изградње, у замену за станове), а које је заступао тужени дана 20.11.2008. године закључен је предуговор о купопродаји чији је предмет била купопродаја стана број 8 на првом спрату објекта укупне површине 40,67м² и стана број 9 на првом спрату укупне површине 36м², у улици ... број .. у Београду, на грађевинској парцели 12, за коју су продавци добили решење о одобрењу за изградњу, издато од стране Одељења за грађевинске послове Општине Раковица од 05.10.2007. године. У предуговору је наведено да се предметни станови продају за укупну цену од 54.000 евра и да је купац приликом потписивања предуговора исплатио купопродајну цену у целисти, што је међу парничним странкама било неспорно. Овај уговор није оверен у суду, нити је касније закључен уговор о купопродаји. Тужени је станове продао у јулу 2010. године, за укупну купопродајну цену од 96.000 евра, а оцу тужиоца није вратио износ од 54.000 евра, због чега је сачињена признаница коју је тужилац потписао и у којој је написано да је тужени 05.08.2010. године примио у готовом новцу од тужиочевог оца износ од 90.000 евра, као коначну уплату за куповину легално изграђене стамбене јединице површине 65м² која се налази у ..., те да је крајњи рок за предају у својину 05.05.2011. године, односно 10 месеци. За случај неиспуњења обавезе предаје стамбене јединице тужени је преузео обавезу исплате камате на примљена девизна средства на месечном нивоу од 2,5% за све време његовог коришћења, с тим да обрачун камате за случај неиспуњења обавезе не може бити краћи од 10 месеци без обзира на рок враћања готовинских средстава. Отац тужиоца није туженом исплатио никакав новчани износ, нити је уговорио са њим куповину било какве стамбене јединице у улици После 2 године, тужиочев отац је дошао код туженог, донео унапред сачињену признаницу на износ од 173.600 евра и саопштио да више није дужан њему, већ његовом сину, тужиоцу у овој парници. У овој признаници тужени је признао да је 05.06.2012. године примио у готовом новцу од тужиоца девизну позајмицу од 173.600 евра, чији је рок

враћања 12 месеци уз обавезу да зајмодавцу сваког 05-ог у месецу до истека рока за враћање целокупног износа враћа по 1.400 евра о чему ће бити издата потписана одговарајућа признаница по основу које ће бити умањена укупна обавеза. Дана 05.06.2012. године није било никакве исплате. Тужени је потписао и трећу признаницу, у којој је написано да се девизна позајмица од 173.600 евра преноси на период од 05.06.2014. године до 05.06.2015. године и да се зајмодавац обавезује да зајмопринцу сваког 05-ог у месецу до истека рока за повраћај целокупног износа враћа 1.400 евра, о чему ће бити издата одговарајућа признаница. Тужени је потписао ове признанице, јер је целокупна документација фирме била код оца тужиоца. Пресудом Вишег суда у Новом Саду од 14.03.2008. године (правоснажна 28.06.2018. године) утврђена је ништавост признаница од 05.08.2010. године и од 05.06.2012. године. Вештачењем је утврђено да је на износ од 54.000 евра, на име купопродајне цене непокретности, извршен обрачун законске затезне камате у складу са Законом о затезној камати почев од 20.11.2008. године до 05.06.2013. године, да је тужени вршио уплате на рачун тужиоца, да затезна камата за тај период износи 4.649,39 евра, па полазећи од извршених уплата на рачун тужиоца, и то од прве уплате и свих каснијих уплата рачунајући редослед испуњења обавеза, вештак је нашао да је тужени исплатио више износ од 2.804,24 евра у периоду од 10.06.2015. године до 22.06.2015. године.

На основу правилног и потпуно утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев за исплату износа од 145.731,45 евра, са образложењем да је тужени уплатама које је извршио на рачун тужиоца извршио преплату износа од 54.000 евра са каматом, која је дата по предуговору од 20.11.2008. године.

Одредбом члана 17. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да су стране у облигационом односу дужне да изврше своју обавезу и одговорне су за њено испуњење.

Одредбом члана 45. став 1, 2, 3. и 5. истог Закона прописано је да је предуговор такав уговор којим се преузима обавеза да се доцније закључи други, главни уговор, да прописи о форми главног уговора важе и за предуговор, ако је прописана форма услов пуноважности уговора, да предуговор обавезује ако садржи битне састојке главног уговора и да предуговор не обавезује ако су се околности од његовог закључења толико измениле, да не би био ни закључен да су такве околности постојале у то време.

Одредбом члана 103. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да уговор противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима је ништав ако повређена правила не упућују на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго.

Одредбом члана 210. став 1. истог Закона прописано је да када је неки део имовине једног лица прешао на било који начин у имовину неког другог лица, а тај прелаз нема своју основу у неком правном послу или у закону, стицалац је дужан да га врати, а кад то није могуће - да надокнади вредност користи, док је ставом 2. истог члана, прописано да обавеза враћања, односно накнаде вредности настаје и кад се нешто прими с обзиром на основ који се није остварио или који је касније отпао.

Одредбом члана 214. истог Закона прописано је да када се враћа оно што је стечено без основа морају се вратити плодови, уплатити затезна камата и то ако је стицалац несавестан од дана стицања иначе од дана подношења захтева.

Како је отац тужиоца са туженим закључио предуговор о купопродаји непокретности који није оверен и на име купопродајне цене платио износ од 54.000 евра, па како наведени уговор не испуњава законске услове у погледу форме у смислу напред цитираних законских одредби Закона о облигационим односима, то је тужени у обавези да тужиоцу врати примљени износ. Међутим, пошто је извршеним уплатама тужени већ вратио износ који је примио по основу неовереног уговора о купопродаји, то је правилно одбијен тужбени захтев.

Неосновани су наводи у ревизији, да није поступљено по налогу из решења Апелационог суда у Новом Саду Гж 265/21 од 16.03.2021. године, нити је утврђено о каквом се правном односу између странака ради, те да уколико је новац – 54.000 евра примљен ради изградње станова у улици ... у Београду, требало је утврдити због чега није дошло до примопредаје изграђених станова, па је првостепени суд био дужан да испита да ли је уговор извршен и да ли има услова за конвалитацију, с обзиром да је тужилац у току поступка тврдио да је износ од 54.000 евра, који је дат за градњу два стана који су продати за износ од 96.000 евра, уложио у заједничку градњу стана у улици ..., па се у конкретном случају не ради о зајму тужиоца туженом, како се наводи у признаницама, већ је суд био дужан да употпуни чињенично стање и утврди за коју цену је продат стан у улици ..., јер тужени никада није спорио да је постојао усмени уговор о улагању у заједничку градњу најпре износа од 54.000 евра, потом износа од 96.000 евра па износа од 173.000 евра о чему су потписане признанице, с тим што је у признаницама погрешно наведено да се ради о зајму, а не о заједничком улагању средстава и рада, Ништавост признаница од 05.08.2010. године и од 05.06.2012. године на износ од 96.000 и 173.000 евра утврђена је правноснажном пресудом Вишег суда у Новом Саду од 14.03.2008. године. До закључења уговора о грађењу који на основу одредбе члана 630. став 2. Закона о облигационим односима мора бити закључен у писменој форми није дошло, па не постоје услови за његову конвалитацију. Износ од 54.000 евра дат на име купопродајне цене станова у улици ... враћен, па је правилно одбијен тужбени захтев, супротно наводима у ревизији.

Са изнетих разлога, сагласно одредби члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Правилна је одлука о трошковима парничног поступка јер је донета на основу члана 153 ЗПП, сагласно успеху странака у спору.

Одлучујући о ревизији изјављеној против правноснажне пресуде којом је потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке за вредност од 2.804,24 евра, Врховни суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Имајући у виду да се ради о имовинско правном спору у коме се тужбени захтев односи на новчано потраживање то је вредност спора побијаног дела правноснажне пресуде 2.804,24 евра, који не прелази динарску противвредност 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, због чега ревизија тужиоца у том делу није дозвољена, па је суд на основу напред наведеног и одредбе члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**